

ΠΟΛΥΦΩΝΙΕΣ

Οι καλικάντζαροι

Οι νάνοι και τα ξωτικά νευριάζουν πάρα πολύ όταν οι άνθρωποι τα περνούν για καλικάντζαρους. Αν κάποιος δηλώσει ότι οι καλικάντζαροι έχουν κάποια συγγένεια με τις νεράιδες, αυτές θα γίνουν έξαλλες. Παρόλο που είναι και αυτές πνεύματα της Γης δεν έχουν καμία σχέση με τα καλικαντζαράκια.

Όπως και άλλα πνεύματα της Γης, οι καλικάντζαροι μοιάζουν στο παρουσιαστικό με τους ανθρώπους, αλλά το ανθρώπινο πρόσωπο δεν μπορεί να πάρει ύφος τόσο πανούργο και χαιρέκακο. Το χαμόγελό τους παγώνει κυριολεκτικά το αίμα. Το γέλιο τους ξινίζει το γάλα και ρίχνει τα φρούτα από τα δέντρα.

Η ικανότητα των καλικάντζαρων να κάνουν το κακό ευτυχώς είναι περιορισμένη, καθώς βαριούνται να το κάνουν. Το πολύ πολύ λοιπόν, να φέρουν γρουσουζιά σ' έναν άνθρωπο ή να τον παιδέψουν μ' ένα εφιαλτικό όνειρο που το χώνουν μέσα στο κεφάλι του από το αυτί του. Διασκεδάζουν, ωστόσο, κάνοντας μικρές φάρσες στους ανθρώπους: χώνοντας ένα μπουκάλι γάλα, ας πούμε, κρύβοντας τα αυγά μιας κότας, φυσώντας καπνιά από τις καμινάδες μέσα στο σπίτι, σβήνοντας κεριά, αλλάζοντας και μπερδεύοντας τις πινακίδες στο δρόμο. Ξέρουν να μιλούν με τις μύγες, τις σφήκες, τα κουνούπια και τις σκνίπες.

Όταν συνωμοτούν για να πειράξουν τους ανθρώπους, οι καλικάντζαροι χαχανίζουν και χασκογελούν. Αυτός ο ήχος θα πρέπει να προειδοποιεί τους ανθρώπους για να απομακρύνονται έγκαιρα.

(από το σενάριο του Θεατρικού Έργου «Κατάληψη του Ονείρου»):

«Λίγο πριν τις γιορτές, 'λέγαν οι παλιοί, από τα βάθη της γης, ανέβαιναν επάνω οι καλικάντζαροι... φέτος όμως... οι καλικάντζαροι αποφάσισαν να μπουν σε ένα σχολείο...» Απόσπασμα από την *Αγέλαση Πολιτεία*. «Θα βάλουμε τους ανθρώπους να κάνουν σκανδαλιές κι εμείς θα γελάμε.»

Μέσα στην τάξη, ο καθηγητής μιλάει για το νόημα των γιορτών και γράφει λέξεις-κλειδιά στον πίνακα. Στην αρχή η υπόλοιπη τάξη είναι σκοτεινή και ακούγονται μόνο σιγανοί ψίθυροι. Σιγά-σιγά φωτίζεται όλη η τάξη, ο καθηγητής ανοιγοκλείνει μόνο το στόμα του (δεν ακούγεται) και πού και πού γράφει λέξεις. Αντίθετα, φαίνεται και ακούγεται τι γίνεται στην τάξη. Τα καλικαντζαράκια αρχίζουν και βγαίνουν και πηγαίνουν πίσω από τα παιδιά, η φωνή τους μπλέκεται μ' αυτές των μαθητών... Η ανακατοσύρα έχει ξεκινήσει...

ΚΑΤΑΛΗΨΗ ΣΤΟ ΟΝΕΙΡΟ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Οι καλικάντζαροι... και πώς εμφανίστηκαν στις Σάπες!	1
Το ημερολόγιο ενός εμπυχωτή	2-3
Εμπύχωση σε μια ολόκληρη τάξη! Πρόκληση!	4
Ένα διαφορετικό μάθημα Κοινωνικής & Πολιτικής Αγωγής	5
Κατάληψη στο όνειρο	6-7
Να τα πούμε;	8-9
Το άλμπουμ μας	10-13
Συνεντεύξεις από τους πρωταγωνιστές του Θεατρικού	14-15
Γεφυρώνοντας το Δ.Ε.Ν. με τη σχολική κοινότητα	16

Σκέψεις και εντυπώσεις γύρω από το θεατρικό «Κατάληψη στο όνειρο».

Το ημερολόγιο ενός εμψυχωτή.

Τέλη Οκτωβρίου 2007:

Η περίοδος των ανακατατάξεων και των έντονων κινητοποιήσεων επηρέασε και το Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Σαπών. Οι μαθητές ήθελαν ν' αντιδράσουν, ήθελαν ν' ακουστούν και αυτό φάνηκε από τις τρεις αποτυχημένες απόπειρες κατάληψης του χώρου, καθημερινά συμβούλια μαθητών — καθηγητών και την πρόκληση υλικών ζημιών στο σχολείο. Τα παιδιά ήθελαν να συμμετέχουν στο γενικότερο κλίμα αντίδρασης, ήθελαν ν' ακουστούν και διερευνούσαν τρόπους για να το πράξουν.

Όπως καταλαβαίνετε, ήταν η καλύτερη περίοδος για να χτυπήσει η ομάδα του Δ.Ε.Ν. την πόρτα του σχολείου και να λειτουργήσει ως megáφωνο για τις φωνές των παιδιών και των καθηγητών. Και όλα, μάλιστα, ξεκίνησαν εντελώς τυχαία: εμείς ψάχναμε στις Σάπες έφηβους και οι έφηβοι εμάς, κατόπιν προτροπής του ίδιου του διευθυντή του σχολείου! Σε μία συνάντηση, λοιπόν, της ομάδας με τους καθηγητές του σχολείου, η οποία θα είχε καθαρά ενημερωτικό χαρακτήρα, προχωρήσαμε όλοι μας ένα βήμα πιο πέρα: πιλοτικά μέσω μιας θεατρικής παράστασης να δουλέψουμε μαζί με το πιο δραστήριο τμήμα του σχολείου, το περιβόητο Γ' 5, έννοιες του μαθήματος Κοινωνικής Αγωγής του Πολίτη καθώς και να προβάλλουμε και να ενισχύσουμε τα θέλω των παιδιών. Δώσαμε τα χέρια και ξεκινήσαμε!

Αρχές Νοεμβρίου 2007:

"Δ.Ε.Ν. Θα κλείσουμε το σχολείο αλλά θα κάνουμε κατάληψη όλοι μαζί, πώς σας φαίνεται;"

Φανταστείτε να ήσασταν εσείς μαθητές και ν' ακούγατε αυτά τα λόγια από την καθηγήτριά σας και δύο άλλους Δ.Ε.Ν.ήλικες... Τα παιδιά ενημερώθηκαν για την ομάδα θεατρικού, η οποία μάλιστα θα διαρκούσε δύο συνεχόμενες ώρες και όχι μία όπως τα υπόλοιπα μαθήματα, σε εβδομαδιαία βάση. Η γνωριμία έγινε στην αίθουσά τους αλλά το «μάθημα» ξεκίνησε έξω από το χώρο του σχολείου, στο χώρο των ΚΕ.Σ.Π.Ε.Μ. Την πρώτη μία ώρα, μάλιστα, μείναμε στον πεζόδρομο για να κάνουμε τις εισαγωγικές ασκήσεις υποκριτικής. Λίγες συμβουλές, τα πρώτα γέλια και τα πρώτα μαγκώματα — ξεμαγκώματα και ήμασταν έτοιμοι για μία μικρή γεύση σεναρίου. Στο χώρο των ΚΕ.Σ.Π.Ε.Μ. συζητήσαμε για την κατάληψη, τις διάφορες μορφές αντίδρασης αλλά και τις μορφές του κοινωνικού ελέγχου. Μαζέψαμε τα «θέλω» μας σ' ένα χαρτί και αποφασίσαμε στο θεατρικό μας να πούμε ό,τι θα λέγαμε μέσω μιας κατάληψης. Κατάληψη στο όνειρο, λοιπόν, και ξεκινάμε!

... "Θα έχουμε και τύμπανα;"

... "Δηλαδή, μπορούμε να τραγουδήσουμε κιόλας και να βρίσουμε αν θέλουμε;"

... "Να κάνουμε σαματά!"

... "Θα τους κουφάνουμε!"

... "Εγώ δεν ανεβαίνω πάνω, ντρέπομαι"

... "Θα κάνουμε εμείς το σενάριο; Μα, δεν ξέρουμε πώς..."

Αυτές τις απορίες άφησα στο Γ' 5 και αυτές τις απορίες ανέλαβαν η Μαρία και η Εύα, τα υπόλοιπα τα μάθαινα μέσω τηλεφώνου, καθώς τη συγκεκριμένη περίοδο πέρα από τη βαλίτσα του εμψυχωτή κουβαλούσα μαζί μου και τον πληίσκο του ναύτη και ταξίδια τακτικά στη Σαμοθράκη ντυμένος, υποχρεωτικά, ναυτάκι.

Τέλη Νοεμβρίου 2007:

Το σενάριο ήταν έτοιμο. Άφησα μαθητές και προς μεγάλη μου έκπληξη βρήκα καλικαντζαράκια! Ήταν πιο ενωμένα και πιο δεμένα ως ομάδα! Ήξεραν τι ήθελαν και τι καλούνται να κάνουν. Φωνές, πειράγματα και ενθουσιασμός που δε χωρούσε πια σε μία αίθουσα των ΚΕ.Σ.Π.Ε.Μ. Έτσι μεταφερθήκαμε στο μεγάλο χώρο εκδηλώσεων του σχολείου. Η κατάληψη είχε γίνει και ήταν όλοι με το μέρος μας!

Σκηνικά, κοστούμια, μικροφωνική, φωτισμός και πρόβες, πολλές πρόβες και ξάφνου ΜΠΑΜ! Μαζέψαμε όλο το σχολείο στην αίθουσα και αφήσαμε ελεύθερα τα καλικαντζαράκια μας να ξεδιπλώσουν το υποκριτικό τους ταλέντο. Και εκεί, πάνω στη σκηνή, δεν υπήρχε πια «ντρέπομαι» και «δεν ξέρω καλά ελληνικά». Τα είπαμε όλοι, ό,τι θέλαμε να πούμε και ανακουφιστήκαμε!

Ένας μήνας μετά...

Τα καλικαντζαράκια ξαναέγιναν μαθητές, μόνο που όπως εγώ κουβαλούσα πάντοτε μαζί μου και τον πηλίσκο του ναύτη, έτσι και αυτά είχαν πάντοτε μαζί τους στην τσάντα τους και το καπελάκι του καλικάντζαρου! Και ποιος τους έπιανε όταν το βάζανε!

Υπάρχει, όμως, και συνέχεια...

Όλες οι ιστορίες έχουν ένα τέλος. Η δικιά μας, ευτυχώς ή δυστυχώς εσείς θα το κρίνετε, δεν έχει τέλος παρά μόνο πολλές αρχές. Μία από αυτές είναι και η δημιουργία μιας ομάδας θεάτρου από τα ίδια τα καλικαντζαράκια κατά τον ελεύθερό τους χρόνο στα ΚΕ.Σ.Π.Ε.Μ., τα κατορθώματα της οποίας ίσως τα μάθετε σε επόμενο τεύχος.

Όλα άρχισαν, λοιπόν, κάπως έτσι...

Βασίλης

Εμφύωση σε μία ολόκληρη τάξη! Πρόκληση!

Η αμηχανία της πρώτης στιγμής έφυγε γρήγορα και στη θέση της ήρθε η δημιουργικότητα, η συνεργασία, η πορεία προς έναν κοινό στόχο.

Το **σενάριο** δημιουργήθηκε από τα ίδια τα παιδιά, ήταν οι εμπειρίες τους, η καθημερινότητά τους με μια δόση σάτυρας. Αλλάχτηκαν μόνο τα ονόματα και κάποιες λεπτομέρειες ώστε να μη θιχτούν πρόσωπα και καταστάσεις.

Οι **πρόβες** πολλές και κάποιες φορές δύσκολες. Η πίεση του χρόνου μας άγχωνε όλους. Δεν ήταν λίγες οι φορές που υπήρχαν ξεσπάσματα. Δε νομίζω πως κανείς θα πει ότι ήταν εύκολο. Υπήρχαν όμως και ευχάριστες στιγμές. Τα πειράγματα δεν υπήρχαν μόνο στο σενάριο... Ακόμα και όσοι έδειχναν να μην τους ενδιαφέρει ιδιαίτερα η όλη διαδικασία, ήταν εκεί... ουσιαστικά. Η πρόβα generale ήταν μια έκπληξη! Λες και ήταν επαγγελματίες ηθοποιοί, ο καθένας ήξερε πότε θα βγει στη σκηνή, ήταν συντονισμένοι, ο ένας βοηθούσε τον άλλον στην αλλαγή κουστουμιών.

Και έφτασε η ώρα της παράστασης! Το **αποτέλεσμα** περισσότερο από ικανοποιητικό. Το κοινό τους, που δεν ήταν άλλοι από τους ίδιους τους συμμαθητές τους, τους αποθέωσαν!

Η παρουσίαση του θεατρικού όμως ίσως δεν ήταν το σημαντικότερο κομμάτι αυτής της προετοιμασίας... τα παιδιά διασκέδασαν και συνεργάστηκαν, λειτούργησαν ομαδικά, δημιούργησαν και ήρθαν πιο κοντά, εξάλλου ήταν κάτι αποκλειστικά δικό τους.

Η εμφάνιση όλων ήταν πολύ καλή και σε αυτό βοήθησαν όλοι. Ο καθένας με το δικό του διαφορετικό τρόπο, ο καθένας με τη δική του προσωπικότητα και βιώματα, αλλά όλοι μαζί με θέληση, όρεξη, υπομονή και συνεργασία καταφέραμε την **Κατάληψη του δικού μας ονείρου!**

Μαρία

ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ, ξέρετε, τα περισσότερα πράγματα τα «κάνουμε» στα χαρτιά. Με τα λόγια. Όπως λένε, ο λόγος οδηγεί στη συνειδητοποίηση, η οποία οδηγεί στη συγκρότηση αντιλήψεων, η οποία, με τη σειρά της, οδηγεί στη διαμόρφωση στάσεων και συμπεριφορών.

Το μάθημα της Κοινωνικής και Πολιτικής Αγωγής (στο εξής, ΚΠΑ) θεωρείται από πολλούς προνομιακό για να πετύχει ο δάσκαλος τα παραπάνω. Εμένα, η διδασκαλία αυτού του μαθήματος με φέρνει σε αμηχανία...

Στο μάθημα της ΚΠΑ «συζητάμε» για σημαντικά κοινωνικά και πολιτικά ζητήματα. Συζητάμε; Μέσα στην τάξη, τα λόγια μας δεν είναι ακριβώς επικοινωνία, είναι κάτι άλλο (εξαιρούνται τα «παραπρογραμματικά» λόγια). Για να προσπαθήσω να είμαι ακριβής, τα «λόγια της τάξης» συνιστούν επικοινωνιακές πράξεις συγκεκριμένου τύπου. Ο δάσκαλος «κάνει λιανά» τα λόγια του βιβλίου, όχι για να τα συζητήσει, αλλά κυρίως για να τα εξετάσει. Ο μαθητής, από την πλευρά του, όταν «συζητάει» (σχεδόν πάντα με τον δάσκαλο, γιατί με τους φίλους του θα συζητήσει στο διάλειμμα), έχει την - απολύτως δικαιολογημένη - εντύπωση ότι εξετάζεται, και ανάλογη είναι συνήθως και η «συζήτησή» του. Ακούει ο ένας μαθητής τι λέει ο άλλος, όταν «συζητάει»; Κατά κανόνα όχι. Μήπως έχουμε ενθαρρύνει ή και μάθει τα παιδιά να παίρνουν πληροφορίες από τους συμμαθητές τους;

Πρώτο πρόβλημα, λοιπόν. Καλούμε ανθρώπους να «συζητήσουν», χωρίς στην πραγματικότητα να ζητάμε πληροφορίες από αυτούς (τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε, τις έχουμε κιόλας - μέσα στο βιβλίο). Δεύτερο πρόβλημα: Κάνουμε κοινωνική αγωγή απλώς «ρυθμίζοντας την κυκλοφορία» παράλληλων ατομικών δράσεων.

Μιλάει, λοιπόν, ο μαθητής για να αποδείξει - στον δάσκαλό του - ότι έχει συνειδητοποιήσει έννοιες όπως **κοινωνική ομάδα, κοινωνικές διακρίσεις, ρατσισμός, κοινωνικοποίηση, κοινωνικός έλεγχος** κλπ. Λέει (όσο και όπως μπορεί) τον ορισμό της έννοιας, μορφές, αιτίες, αποτελέσματα... Καταλαβαίνει άραγε αυτός ο μαθητής ότι πίσω από το «δάσος» των δυσνόητων λέξεων που φτιάχνουν τους κοινωνιολογικούς ορισμούς κρύβεται η δική του καθημερινή πραγματικότητα; Και αν το καταλαβαίνει, πόσο άνετα μπορεί να μιλήσει για αυτήν; Ιδιαίτερα όταν αυτή η πραγματικότητα «πονάει»... Δεν θα βρείτε

πολλούς φτωχούς μαθητές να μιλούν άνετα για το «κοινωνικό πρόβλημα της φτώχειας» ούτε θα ακούσετε τις «καλύτερες» αναλύσεις για τον ρατσισμό από τους μαθητές που όντως υφίστανται ρατσισμό.

Και πώς, τέλος πάντων, γίνεται ο μαθητής να «ξαναδεί» τις δικές του στάσεις και συμπεριφορές, μόνο μαθαίνοντας απ' έξω λόγια, που συχνά δυσκολεύεται να τα καταλάβει, και μάλιστα υποχρεωτικά; Άσε που οι στάσεις δεν διαμορφώνονται σε κοινωνικό κενό. Το μάθημα της ΚΠΑ μπορεί να περιγράψει κοινωνικούς συσχετισμούς (αυτούς που παράγουν και αναπαράγουν στάσεις και συμπεριφορές), μα δεν τους επηρεάζει. «Κλασικό» πρόβλημα για την εκπαίδευση...

Γι' αυτούς τους λόγους νιώθω αμηχανία όταν «κάνω ΚΠΑ». Και για τους ίδιους λόγους μου άρεσε πολύ η θεατρική παράσταση που ανεβάσαμε στο πλαίσιο του μαθήματος και με τη συνεργασία του ΚΕΣΤΕΜ φέτος τα Χριστούγεννα.

Γιατί οι μαθητές του Γ5, επιλέγοντας τις ιστορίες από τη σχολική τους ζωή που θα παρουσίαζαν στην παράσταση, διάλεξαν οι ίδιοι τα ζητήματα που θα ήθελαν να διαπραγματευτούν.

Γιατί στην επεξεργασία των ιστοριών τους προκειμένου αυτές να γίνουν ενιαίο κείμενο, αλλά και στο «δούλεμα» των σκηνών, οι μαθητές είχαν ελευθερία επιλογών και δεν ήταν υποχρεωμένοι να δώσουν «σωστές απαντήσεις».

Γιατί οι συζητήσεις της ομάδας είχαν νόημα, αφού από αυτές προέκυπταν πραγματικές αποφάσεις (για την παράσταση).

Γιατί οι μόνοι περιορισμοί που δεχόταν η ομάδα ήταν οι περιορισμοί που σκοπό είχαν να προστατέψουν την αξιοπρέπεια των άλλων.

Γιατί οι μαθητές, πάνω και γύρω από τη σκηνή, άκουγαν πραγματικά ο ένας τον άλλον - πώς αλλιώς θα γινόταν η παράσταση;

Γιατί, υποδουόμενοι διάφορους ρόλους, οι μαθητές έμπαιναν ο ένας στη θέση του άλλου.

Γιατί κάναμε πράγματα και δεν μιλούσαμε μόνο.

Γιατί δουλέψαμε όλοι μαζί - και μάλιστα συνεργαστήκαμε και με καινούριους, πολύ ενδιαφέροντες και διασκεδαστικούς ανθρώπους, τη Μαρία και τον Βασίλη.

Και τέλος, γιατί πέρασα υπέροχα... εκτός από τις φορές που αγχώθηκα και έβαλα τις φωνές (και τι φωνές!) στα παιδιά.

Εύα Πολίτου

Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Σαπών - Οκτώβριος έως Δεκέμβριος 2007

ΓΙΩΡΓΟΣ ΓΙΟΥΡΕΦ
ΧΑΚΑΝ ΙΣΜΑΗΛ
ΧΑΡΟΥΝ ΙΣΜΑΗΛ
ΣΑΛΗΧ ΝΑΣΟΥΦ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΕΙΤΣΑΣ
ΙΟΥΛΙΑ ΠΟΖΟΦΙΔΟΥ
ΑΘΑΝΑΣΙΑ ΠΟΥΛΟΥΤΙΔΟΥ
ΠΕΤΡΟΣ ΠΟΥΡΣΑΝΙΔΗΣ
ΡΟΥΚΙΕ ΡΙΣΓΓΙΤΣ
ΣΑΔΙΚ ΣΑΛΗ ΜΟΥΣΤΑΦΑ
ΑΡΜΕΝ ΣΒΑΤΖΙΓΙΑΝ
ΜΑΡΙΟΣ ΣΕΒΔΥΝΙΔΗΣ

ΝΕΡΜΙΝ ΣΕΠΕΤΖΗ ΧΑΣΑΝ
ΜΑΡΙΑ ΣΜΥΛΑΝΗ
ΜΕΡΒΕ ΤΟΠΤΑΛ ΑΜΕΤ
ΟΡΕΣΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΝΙΔΗΣ
ΕΚΡΕΜ ΤΣΑΚΗΡ
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΤΣΑΟΥΛΙΑ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΤΣΙΩΤΡΑΣ
ΝΤΕΝΙΖ ΧΑΛΗΛ
ΧΟΥΣΕΪΝ ΧΟΥΣΕΪΝ
ΜΟΥΣΤΑΦΑ ΧΟΥΣΕΪΝ ΑΛΗ ΚΙΑΣΗΦ
ΣΑΔΙΕ ΧΟΥΣΕΪΝ ΑΛΗ ΚΙΑΣΗΦ
ΜΕΛΕΚ ΧΟΥΣΕΜΕ

Την ομάδα νέων που υλοποίησε την «κατάληψη του ονείρου» στήριξαν ενεργά κι ολόψυχα οι διευθυντές Σταμάτης Κιουτσούκης & Ηλίας Ιωαννάκης, οι καθηγητές/τριες Εύα Πολίτη, Βάσω Μιχαηλίδου & Νίκος Ξανθόπουλος. Τη δράση εμπύχωσαν τα μέλη της Ομάδας Εμπυχωτών των Δ.Ε.Ν., Μαρία Πάνου & ο Βασίλης Τηλιακός, υπό την εποπτεία της Άννης Βασιλείου.

... γεφυρώνοντας ΕΝΝΟΙΕΣ με ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΑ ΒΙΩΜΑΤΑ
... γεφυρώνοντας την ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ με το ΟΝΕΙΡΟ

(από το σενάριο του Θεατρικού Έργου «Κατάληψη του Ονείρου»):

Μένει φωτισμένη μόνο η λέξη κατανόηση, ενώ το δεντράκι αναβοσβήνει θλιβερά. Εμφανίζονται 4 παιδιά με άσπρες μάσκες και μπλούζες μενούμερα.

(μπερντές - θέατρο σκιών)

ΑΡΙΘΜΟΣ 1:

Κάτι παιδιά - δε λέω ποια - με πιάνουν στις τουαλέτες. Μου λένε να τους δώσω τα λεφτά μου. Εγώ τους λέω ότι δεν έχω. Οι άλλοι μου λένε «πήδα να δούμε». Να δουν, δηλαδή, άμα έχω κέρματα, που κάνουν θόρυβο. Εγώ λέω «όχι, δεν πηδάω». Κι αυτοί βγάλαν σουγιά. Κι εγώ πήδησα και μου πήραν τα λεφτά. Και άρχισα να τρέχω προς την τάξη και έπεσα κάτω και βράχηκα. Και μπήκα μέσα στην τάξη και φώναξα, «Κυρία, παιδιά... με πηδήξαν!» Τότε ακόμα δεν ήξερα πολύ καλά ελληνικά. Και τα παιδιά σκάσανε στα γέλια...

κοινωνική ομάδα

(μπερντές - θέατρο σκιών)

ΑΡΙΘΜΟΣ 2:

Πριν τρία χρόνια, πρώτη μέρα στο σχολείο, άιντα έβαλα τα καλά μου και άντε γεια. Μόλις έφτασα δεν ήμουν παιδί με όρεξη, γιατί ήξερα ότι θα με χώριζαν από τους παλιούς φίλους. Μίλησα λίγα από δω, λίγο από κει, πέρασε η ώρα... Ντριν... το κουδούνι... μας μίλησε ο Διευθυντής... «θα κάνετε τούτο, κείνο και μ...μπιπ». Μπήκαμε στην τάξη, ήμουνα μόνο με το Γιώργο και τον Μπίλλυ. Όλοι οι άλλοι μου ήταν άγνωστοι. Γνωριστήκαμε και τα λοιπά. Κάναμε πλάκες. Τώρα πώς έγινε δε ξέρω και τρία χρόνια, ό, τι και να γίνει, όλοι τα βάζουν μαζί μας. Αλλά εμείς τις κάνουμε τις πλάκες μας. Πιο πολύ με την παλιά παρέα. Και τις πιο ωραίες πλάκες τις κάνουμε στην αυλή.

(μπερντές - θέατρο σκιών)

ΑΡΙΘΜΟΣ 3:

Εγώ μπαίνω στην τάξη και μπαίνει και η κυρία. Αρχίζει το μάθημα και η κυρία δίνει και χαρτιά. Και εγώ είμαι καθισμένος στην καρέκλα. Και οι άλλοι αρχίζουν να μαλώνουν. Και μόλις εγώ βλέπω να μαλώνουν, φοβάμαι. Γιατί δεν καταλαβαίνω και πολύ καλά τι γίνεται. Και θέλω να σταματήσουν οι καυγάδες. Μετά όλοι κάνουν «μμ...» και κάνω κι εγώ και στην αρχή είμαι χαρούμενος γιατί κάνω «μμ...» και μετά η κυρία λέει σε μένα «γιατί κάνεις μμ...;» και τότε νευριάζω και φοβάμαι. Και τσακωνόμαστε. Και μετά παίρνω την τσάντα μου και φεύγω. Και όλοι λένε... λένε... Αλλά πια εγώ δεν ακούω και δε λέω τίποτα...

ρατσισμός

κοινωνικές διακρίσεις

κοινωνικοποίηση

ΑΡΙΘΜΟΣ 4:

Χθες οδηγούσα πέντε ώρες για να έρθω στις Σάπες. Και άφησα τη μικρή άρρωστη στο σπίτι. Αλλά η δουλειά είναι δουλειά. Σηκώθηκα νωρίς το πρωί να τους ετοιμάσω τις ασκήσεις. Και ντύθηκα με προσοχή και βιάφτηκα, να μην πάω όπως-όπως στο σχολείο. Τζάμπα ο κόπος... Οι μαθητές μου δεν με συμπαθούν. Οι μαθητές μου θέλουν μόνο να παίξουν. Σήμερα, για παράδειγμα, την ώρα του μαθήματος, έκαναν «μμ...» Αν είναι δυνατόν! Έπιασα έναν και τον έβγαλα έξω. Τον αδίκησα, λέτε; Εσείς στη θέση μου, τι θα κάνατε;

κοινωνικός έλεγχος

Να τα πούμε;

Για ν' ακούσω για να δω
Κάντε όλοι πανικό πείτε: Οο Yeah!

Όταν θέλεις το κακό μου σου προσφέρω φιλία
κι όταν θες να με χτυπήσεις τότε κάντο με μανία
δυστυχία μου προσφέρεις μα εγώ νιώθω ωραία
και το μίσος που τρέφεις εγώ το παίρνω για παρέα.
Και παίρνω το μικρόφωνο γεμάτο μέσα ρίμες
έτοιμος για να δικάζω είκοσι περίπου μήνες.
Πέφτω πάνω στην κακία των ανθρώπων μ...α βάρα,
γιατί, το μικρόφωνο είναι κατάρρα.

Κοίτα με στα μάτια κοίτα πόσο πολύ το τονίζω
μένω πάνω στην πίστα το σώμα μου να καθαρίσω
βρίζω δυνατά και σταθερά να γράφω συνεχίζω
και πάντοτε τελειώνω αυτό που κάποτε αρχίζω.
Χτίζω τ' όνειρό μου πάνω σε χαρτάκι γεμάτο λέξεις
έχω τόσες πολλές που μπορεί να μην αντέξεις
και να θες να δραπετεύσεις δεν μπορείς...
στη λυρική μου φυλακή ετοιμάσου να μπεις.

Μήνες έχουνε περάσει χρόνια έχουνε περάσει
μα το στόμα μου έχει καιρό να μου χαμογελάσει
έχει φάση να γράφω στίχους που εκφράζουνε αλήθεια
να ξυπνάνε οι μα...ες που ζουν στα παραμύθια
μα της υποταγής κι αν δεν με ξέρετε μη μιλήσει κανείς.
Έχω για όπλο το μικρόφωνο και σφαίρες οι ρίμες
έχω τόσες πολλές που μοιάζουνε με παντομίμες.
Είδες μόνος σου έως που μπορώ να φτάσω
είμαι έτοιμος στα δύο κάθε λέξη να μοιράσω
και δε φτάνουνε οι λέξεις για να περιγράψω
τον κόσμο που ζούμε το παρελθόν να κάψω
θέλω τώρα το καθετί κακό να διαγράψω
Και να γράψω στίχο θέλοντας τον κόσμο να αλλάξω
θα φωνάξω θα μιλήσω
Χίλια στόματα θα κλείσω
Προτιμώ να πεθάνω παρά πίσω να γυρίσω.

Τώρα ποιος από σας θα μου πει τι να κάνω
Ποιος από σας θα μου βγει από πάνω
Σε ποιιν από σας να σκύψω το κεφάλι
Σε ποιον από σας να πατήσω την σκανδάλη.

Τόσες ευκαιρίες τόσα βάσανα μεγάλα
Και μεγάλωσα μ' αυτά και σταμάτησα το γάλα
Είδα λίγα ευτυχισμένα και πολλά δυστυχισμένα
Τώρα ξέρω ότι ο κόσμος δε φτιάχτηκε για μένα.

Και πάλι είμαι μέσα σ' αυτόν δυστυχώς
Γράφω στίχους για να λέγομαι πως είμαι ραψωδός
Σε μένα δεν έδειξε κανείς ενδιαφέρον
Κι όσοι μου μιλούσαν το 'καναν από συμφέρον.

Βαρέθηκα λοιπόν θέλω να 'μια λίγο μόνος
Όχι βέβαια ότι μειώνεται ο πόνος
Αλλά εντάξει, τουλάχιστον έτσι νιώθω ωραία
Χωρίς κανένα να μου μιλά, χωρίς παρέα.

Γιατί γέμισαν οι άλλοι το μυαλό μου σκουπίδια
Μου κρύψαν την αλήθεια μου δείξαν παραμύθια.

Σου δείχνουνε το νόμισμα μόνο από μπροστά
Και σου κρύβουνε τα γράμματα θολώνει η εικόνα
Όμως εγώ κρυφοκοίταξα να δω από την άλλη
Και κόντεψαν οι μ...ες να μου σπάσουν το κεφάλι.

Είδα όσα είδα απ' την άλλη και μου φτάνει
Τώρα ξέρω ότι άλλο κακό κανείς δε θα μου κάνει.

Έμαθα να σκέφτομαι αλλιώς από τους άλλους
Τους μ...ες τους μάγκες κι όσους παίζουν τους μεγάλους.

Κι έχω εμπειρίες που δεν φτάνει το μυαλό σου
Που να δει να καταλάβει μέσα στον μικρόκοσμό σου
Κι αν μ' ακούς και λες «τι μ...ες λέει αυτός»

Είναι επειδή εσύ έμεινες τυφλός.

Σου κρύψαν την πραγματικότητα για τα καλά

Εγώ κι εσύ φιλάρα έχουμε διαφορά

Κι έτσι πήρα μια πένα και στολή παρανόμου
Κι έχω στόμα έτοιμο στη σκανδάλη του μικροφώνου.

Τώρα ποιος από σας θα μου πει τι να κάνω
Ποιος από σας θα μου βγει από πάνω
Σε ποιιν από σας να σκύψω το κεφάλι
Σε ποιον από σας να πατήσω την σκανδάλη.

Το άλμπουμ μας

(από το σενάριο του Θεατρικού Έργου «Κατάληψη του Ονείρου»):

«Στα όνειρά μου το σχολείο δεν είναι έτσι. Το μάθημα μοιάζει με μια βόλτα στο ποτάμι. Περπατάμε όλοι μαζί και βρισκουμε διάφορα πράγματα και βγάζουμε φωτογραφίες, και χοροπηδάμε στο νερό και κόβουμε λουλούδια και γίνονται διάφορα αστεία πράγματα και περνάμε μια χαρά.»

«Και βλέπουμε πώς είναι τα βατραχάκια στη ζωή τους.»

«Και όταν γλιστράμε και πέφτουμε στο ποτάμι δεν θυμώνουμε, ούτε βριζόμαστε. Γελάμε. Και βέβαια πειράζουμε ο ένας τον άλλον, ακούμε μουσική...»

«Και κάνουμε εργασίες, όμως παίζοντας. Γιατί ένα πράγμα είναι δύσκολο να το εξηγήσει κάποιος με τα λόγια και οι άλλοι μόνο να κάθονται και να σκέφτονται. Τα καινούργια πράγματα τα καταλαβαίνεις καλύτερα όταν κάνεις κι εσύ, ο μαθητής, κάτι. Τότε και καταλαβαίνεις καλύτερα και θυμάσαι κάθε στιγμή της ημέρας.»

«Αλλά πρέπει να είμαστε δεμένοι, για να μας έρθει η όρεξη να κάνουμε διάφορα πράγματα. Να πειράζουμε ο ένας τον άλλο, αλλά όχι με κακία...»

«Και να προστατεύουμε το δεσμό που έχουμε. Και να δείχνουμε και στους άλλους τον ίδιο δρόμο.»

«Αν σε μια τάξη, ανάμεσα στους συμμαθητές μιας τάξης, δεν υπάρχει δεσμός, αγάπη, εκεί δεν μπορείς να μάθεις τίποτα.»

«Αν δεν ονειρευτούμε τώρα στις γιορτές κάτι καλύτερο για το σχολείο μας, για μας, τότε θα το κάνουμε;»

(τραγούδι από το Θεατρικό Έργο «Κατάληψη του Ονείρου»):

3: Αν κανείς δεν με κορόιδευε όταν μιλάω
 1: Αν μπορούσα με ασφάλεια να κατουράω
 2: Αν δεν τα 'βαζαν όλοι πάντα μαζί μου
 4: Αν ξέραν κάτι παραπάνω για τη δύσκολη ζωή μου
Αχ, θα 'ταν αλλιώς, ο κόσμος θα 'ταν διαφορετικός

4: Αν δε γελούσαν με τα λάθη μου μέσα στην τάξη
 1: Αν δε φοβόμουν συνεχώς μήπως κάποιος με πειράξει
 3: Αν περισσότερα έπιανα από όσα μου λένε
 2: Κι αν δεν την πλήρωνα εγώ για όσα άλλοι φταίνε
Αχ, θα 'ταν αλλιώς, ο κόσμος θα 'ταν διαφορετικός
 3: Αν δε βαριόμουν συνεχώς καρφωμένος στα θρανία
 4: Κι αν δε φοβόμουν να δείξω την κάθε μου αδυναμία
 2: Αν δε μου 'λέγαν οι καθηγητές τι πρέπει ν' αγαπήσω
 1: Κι αν δε με βάζανε οι μάγκες με το ζόρι να ψηφίσω
Αχ, θα 'ταν αλλιώς, ο κόσμος θα 'ταν διαφορετικός

1: Αν οι μεγάλοι στους μικρούς δεν πούλαγαν τσαμπουκά
 3: Και αν μπορούσα να εκφραστή ελεύθερα και χαλαρά
 2: Αν θυμούνταν τ' όνομά μου και δε με λέγανε «ο αυτός»
 4: Αν, όταν κάνω τη δουλειά μου, υπήρχε λίγος σεβασμός

Αχ, θα 'ταν αλλιώς, ο κόσμος θα 'ταν διαφορετικός

**ΝΑΙ! ΕΧΩ ΦΩΝΗ!
 ΝΑΙ! ΕΚΦΡΑΖΟΜΑΙ
 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΑ!**

- 2: Ίσως δεν θα 'μπαινα κι εγώ σε χαζοσυμμορίες
- 3: Μπορεί και να μην έμπλεκα πάντα σε φασαρίες
- 1: Ίσως και να 'βρισκα το θάρρος να λέω πιο πολλά
- 4: Μπορεί και να μη γινόμουνα υστερική με τα παιδιά

- 1: Ίσως και να μην έκανα πάντα ό, τι λέει η παρέα
- 2: Μπορεί και να μη μίλαγα τόσο συχνά χυδαία
- 4: Ίσως και να μην έκανα τα λάθη τα μοιραία
- 3: Μπορεί να μου κατέβαινε καμιά καλή ιδέα

ΟΛΟΙ: Ίσως και να περνούσαμε όλοι μας πιο ωραία

... Για να δούμε, με το τέλος των γιορτών θα φύγουν τα καλικαντζαράκια από το Γυμνάσιο Σαπών;

Τα Παθηκάρια
Απο Σαπες

Συνεντεύξεις από τους πρωταγωνιστές του Θεατρικού

τι χαζό θυμάσαι από την παράσταση:

- Εμένα, όταν τραγουδούσα
- τα γυαλιά που φορούσα στη σκηνή με τον καθηγητή και τους μαθητές
- έχω δουλειά, κόβω τώρα , ετοιμάζω το κολάζ
- όταν μπήκαμε μέσα στην αίθουσα με τα καπέλα και τις ντουντούκες
- τίποτα, τα ξέχασα όλα
- τον Άρμεν, χεχε
- Δεν θυμάμαι τίποτα χαζό
- όλους εμάς! Χαζά είμαστε!
- όταν αρχίσαμε και τρέχαμε μέσα στην αίθουσα στην εισαγωγή
- τον Σαλίκ να τραγουδάει, χεχε
- την Κατερίνα που έπαιζε κιθάρα χωρίς να ξέρει!

ποιο ήταν το πιο βαρετό σημείο της όλης διαδικασίας:

- κάναμε πολλές ώρες πρόβες
- όταν περιμέναμε ο καθένας να έρθει η σειρά μας πίσω από το παραβάν
- όταν μας κατσάδιασε κάποιος καθηγητής
- οι πρόβες για το Κέντρο Υγείας που δεν ξέραμε πώς θα το κάνουμε, αν έπρεπε να το συμπεριλάβουμε στην παράσταση και με ποιο τρόπο
- όταν δεν τραγουδούσα
- τότε που τραγουδούσε ο Μάριος
- όταν καθόμασταν και περιμέναμε πίσω από το παραβάν
- δεν υπήρχε βαρετό σημείο
- όταν κάναμε συνέχεια πρόβες της πρώτης σκηνής

3) **περίγραψε μου μια γελοία φάση είτε από τις πρόβες είτε από την παράσταση**

- η πιο γελοία φάση ήταν όταν δοκιμάζαμε τα καπελάκια μας
- συμφωνώ τα καπέλα ήταν η πιο γελοία φάση
- εκεί που ήταν να βγουν η παρέα του Χάρι Πότερ στη σκηνή, βγήκαν όλοι και ξεχάστηκε να βγει ο Χάρι Πότερ και βγήκε μετά τρέχοντας
- τότε που έπεσε το μικρόφωνο στην παράσταση
- Η ατάκα του Μάριου που φώναζε SEX στη σκηνή με το μάθημα
- όταν καθόμασταν στη σκηνή και ο Άρμεν μας πείραζε όλους και όλες
- την κ. Πολίτου να χοροπηδάει στη σκηνή και να φωνάζει...αυτός ήταν ο ρόλος της.
- όταν κάποιος την αμόλησε πίσω στο παραβάν την ώρα που ήμασταν όλοι μαζεμένοι εκεί

4) **Θυμάσαι κάποια σύγκρουση μεταξύ σας, με τους καθηγητές ή με τους εμπυχωτές;**

- είχε, είχε αλλά ποια ήταν;
- μερικές φορές μας φώναζε η κ. Πολίτου γιατί κάναμε ό,τι να 'ναι αλλά στο τέλος τα βρήκαμε
- με τον Εκρέμ πλακωνόμασταν συνέχεια χεχε
- ναι,ναι και εγώ πλάκωνα τον Γιώργο αλλά για πλάκα
- εμένα μου είπαν συγχαρητήρια για τους άλλους δεν ξέρω
- με τη Μαρία, τη συμμαθήτριά μου, είχα μαλώσει μια φορά αλλά δεν θυμάμαι γιατί

... γεφυρώνοντας το Δ.Ε.Ν. με τη ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ

Απ' τα μεγαλύτερα δώρα στο Δημιουργικό Εργαστήρι Νέων έχει υπάρξει η ανοιχτότητα σχολικών κοινοτήτων - διευθυντών, καθηγητών, μαθητών και γονιών - να μας δεχτούν ως ενεργούς συνεργάτες της τοπικής κοινωνίας.

Το Διαπολιτισμικό Γυμνάσιο Σαπών - και η φετινή παρέμβαση που περιγράφεται σ' αυτό το τεύχος των ΠΟΛΥΦΩΝΙΣΜΩΝ - είναι παράδειγμα συνέργειας που στόχο έχει τη διευκόλυνση της κοινωνικής ζωής των μαθητών. Ανοίγοντας διάλογο μεταξύ μας, καταφέραμε να στηρίξουμε την προσπάθεια της σχολικής κοινότητας σε δύσκολες στιγμές, να δώσουμε την ευκαιρία στους μαθητές να εξερευνήσουν δημιουργικά μια πολύ διαφορετική απ' τις συνηθισμένες «καταλήψεις».

Αντί να «κλείσει» το σχολείο, άνοιξε το μυαλό μας, άνοιξαν κανάλια επικοινωνίας, άνοιξαν δρόμοι δημιουργικής επεξεργασίας και έκφρασης όλων των φωνών που βιώνουν την προσπάθεια για ένα ουσιαστικά μαθησιακό κι ανθρώπινο σχολικό περιβάλλον. Ανοίξαμε εντός, για να εξερευνήσουμε στην πράξη θέματα δύσκολα - τη διαπο-

λιτισμικότητα, το ρατσισμό & την περιθωριοποίηση, τη διαφωνία & τη σύγκρουση, την επικοινωνία & το διάλογο, την κατανόηση πολλών διαφορετικών πλευρών και τη συνεργασία για ένα κοινό δημιουργικό έργο.

Προσωπικά, θα μου μείνει αξέχαστη η γιορτή όπου όλο το σχολείο τίμησε κι αγκάλιασε με τόση δύναμη την έκφραση των νέων του Γ' 5. Τα μάτια μου γέμισαν με συγκίνηση, βιώνοντας καθηγητές και μαθητές να καταφέρνουν να μεταμορφώνουν θέματα που συνήθως μας χωρίζουν και μας κλείνουν στον εαυτό μας, *σε πραγματική κοινότητα, σε ουσιαστική σχέση*. Ανοιχτά στόματα τραγουδούσαν τα λόγια της ψυχής τους, και ανοιχτά αυτιά και καρδιές άκουγαν.

Ένα γεμάτο ευχαριστώ σ' όλη τη σχολική κοινότητα που αγκάλιασε με τέτοιο τρόπο φέτος το Δ.Ε.Ν. Και μια ευχή αυτές οι γέφυρες που χτίζονται με προσωπική κατάθεση του καθενός μας να καρποφορήσουν ποικιλοτρόπως για την τοπική μας κοινωνία...

Άννη Βασιλείου

ΚΕ.Σ.Π.Ε.Μ. ΕΑΝΘΗΣ
Ρ. ΦΕΡΑΙΟΥ 2 & 28ης ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ
ΤΗΛ-ΦΑΞ 25410-22096
Email: den_xan@otenet.gr
ΚΕ.Σ.Π.Ε.Μ. ΚΟΜΟΤΗΝΗΣ
ΜΗΛΤΙΑΔΗ 2
ΤΗΛ-ΦΑΞ: 25310-83304
E-mail: denkom@gmail.com

Σε μια πολύχρωμη γωνιά του Κ.Ε.Σ.Π.Ε.Μ. υπάρχει το 'Δημιουργικό Εργαστήρι Νέων' όπου όλοι οι νέοι είναι ευπρόσδεκτοι.

Σκοπός μας είναι να γεμίσουμε το χρόνο & το χώρο μας με όσα χωράει η φαντασία μας.

Ξεκινώντας από τις επιθυμίες μας, βρίσκουμε τρόπους να συνεργαστούμε για ένα κοινό αποτέλεσμα. Κατασκευάζοντας, ζωγραφίζοντας, παίζοντας και συζητώντας, αφήνουμε τη φαντασία μας να εκφραστεί και να μας ταξιδέψει σε κόσμους που δημιουργούμε μαζί.

ΕΛΑ ΝΑ ΜΑΣ ΓΝΩΡΙΣΕΙΣ ΑΠΟ ΚΟΝΤΑ!
Εμπνευστές Δημιουργικού Εργαστηρίου Νέων

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΚΕΙΡΙΣΗΣ ΕΠΕΛΕΚ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ
ΣΥΓΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Η ΠΑΙΔΕΙΑ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ
Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Εκπαίδευσης και Αρχικής
Επαγγελματικής Κατάρτισης